אישים באגרות הראי"ה

הרב יוסף אלחנן מלמד, רב ויטבסק

רב מטעם בוויטבסק, ממייסדי תנועת המזרחי, סופר והיסטוריון · תר"ך – תרצ"ב (1859–1932)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב יוסף אלחנן מלמד נולד בט"ו בחשוון תר"ך (1859) בבירז' שבליטא. בגיל 17 נסע לברלין ולמד פילוסופיה והיסטוריה, ובשנת 1880 קיבל סמיכה לרבנות. היה רב בדווינסק, פעל בחוגים הציוניים, והיה ציר בקונגרס הציוני הראשון. בשנת 1902 היה ממייסדי תנועת המזרחי. בשנת 1905 עבר למוזיר, ובשנת 1910 לוויטבסק, שם היה רב מטעם. כתב ספרים בעברית על תולדות ישראל. אחרי המהפכה נרדף בידי השלטון הקומוניסטי. נפטר בי"ז בטבת תרצ"ב (1932).

הרב קוק על הרב יוסף אלחנן מלמד

בניסן תרע"ד (1914) הודה לו הרב קוק על ספרו "רשכבה"ג" ששלח לו. הרב קוק כתב שלא הספיק לעיין בו הרבה, אבל ניכר בו רוחו הטהור. ספרות כזאת תעורר את הנוער לחקור את גדולת האבות, וזה יעלה אותם "אל מרום פסגת התחיה" (כרך ב', אגרת תרעט).

האגרות

כרך ב', אגרת תרעט: בז' בניסן תרע"ד, מיפו: תודה על ספרו "רשכבה"ג".

"אביע בזה את תודתי לכה"ר, על ספרו היקר"

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר הרב יוסף אלחנן מלמד, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרעט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ז' ניסן תרע"ד - יפו **נמען:** הרב יוסף אלחנן מלמד, רב ויטבסק

תודה על הספר 'רשכבה"ג'. מהעיון השטחי ניכר רוחו הטהור. ספרות כזו תעורר את הנוער לחקור את גדולת האבות, וזה יעלה אותם 'אל מרום פסגת התחייה'.

עיקרי הדברים

- תודה על הספר.
- חקר האבות לנוער.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ז' ניסן תרע"ד[4]

שלו'[5] וברכה מקודש לכבוד הרב הגדול בתורה וחכמה, ויראת ד' אוצרו, מו"ה[6] יוסף אלחנן מלמד [רב העדה בוויטבסק] נ"י[7], רב העדה בוויטבסק יצ"ו[8],

אביע בזה את תודתי לכה"ר[9], על ספרו היקר "רשכבה"ג", ["ראשי שכבי הגולה": תולדות גדולי ישראל] אשר הואיל בחסדו לשלח אלי. רבו עלי כעת מאד הטרדות, ולא אוכל בשו"א[10] לסדר איזה הערות על דבריו המסולאים, ורק בראיה שטחית עברתי על איזה מקומות מספרו הנכבד, ומתוכם ראיתי את הלך רוחו הטהור והעשיר, ואת חריצותו בעבודת הקודש הזאת, אשר עבד באמונה. ישר חילו, ויהי נא ד' עמו, ויוסיף תת לנו פרי קודש הילולים, משמחי אי ואנשים, על שדמות ספרותנו, להעיר לב בני הנעורים לחקר אבות להוד גדלם ושיא חוסן יפעת קדושתם, למען יתפארו בתורתם וילכו בדרכיהם, ושבו והיו לסגולת ד' בעולם, באור תורה ומוסר אמת, ונשמת עולמים זאת, תעלה אותם אל מרום פסגת התחיה, אשר שלביה הראשונים הולכים ונבנים לעינינו כדבר ד' אשר נאמן, בארץ אבות ב"ה,

והנני בזה חותם בברכה ובכבוד נעלה מהררי ציון.

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5. שלו' - שלום
6. מו"ה - מורנו הרב
7. נ"י - נרו יאיר
8. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
9. לכה"ר - לכבוד הרב
10. בשו"א - בשום אופן